РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виисувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 2-го червня 1917. Ч. 64. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, June 2, 1917. No. 64.

САЛДАТСЬКІ ДЕЛЄҐАТИ ЗА СКОРИМ МИРОМ.

Поголоски про недалеку революцію у Фінляндії, на Литві і на Україні.

Мирові услівя делєґатів німецьких і австро-угорських соціялістів.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЦЕНЗУРУ ВІДКИНЕНО 184 ГОЛОСАМИ ПРОТИ 144.

Вісти з України.

До Українського Народу.

Народе Український!

Впали вікові пута. Прийшла воля всьому пригніченому людові, всім поневоленим націям Россії.

Настав час і Твоєї волі й пробудження до нового, вільного, творчого життя, після більш як двохсотлітнього сну.

У перше, Український тридцятипятимілліонний Народе, Ти будеш мати змогу сам за себе сказати, хто Ти і як хочеш жити, як окрема нація. З цього часу в дружній сім'ї вільних народів могутньою рукою зачнеш сам собі кувати кращу долю.

Впав царський уряд, а тимчасовий оголосив, що незабаром скличе Установчі Збори (Учредительное Собраніе) на основі загального, рівного, прямого й таємного виборчого права.

Звідти уперше на весь світ пролунає у всій своїй силі справжній голос Твій, справжня воля Твоя.

До того ж часу ми закликаємо спокійно, але рішуче домагатися від нового уряду всіх прав, які Тобі природно належать, і які Ти повинен мати, Великий Народе, сам хазяін на Українській землі.

А в найблизшим часі права на заведення рідної мови по всіх школах, од нижчих до вищих, по судах і всіх урядових інституціях. З таким же спокоєм, але рішуче, домагайся, Народе, того ж права для української мови від пастирів церкви, земств і всіх неурядових інституцій на Україні.

Народе Український!

Селяне, робітники, салдати, городяне, духовенство і вся українська інтелігенція.

Додержуйте спокій: не дозволяйте собі ніяких вчинків, що руйнують лад в житті, але разом, щиро й уперто беріться до роботи: до гуртування в політичні товариства, культурні і економічні спілки, складайте гроші на **Український Національний Фонд** і вибірайте своїх українськихъ людей, на всі місця—організуйтесь!

Тільки згуртувавшись, можна добре пізнати всі свої потреби, рішуче за них заявити і створити кращу долю на своїй Землі.

Народе Український!

Перед Тобою шлях, до нового життя.

Смілво ж, одностайно йди на той великий шлях і, в ім'я щастя свого і щастя будучих поколінь, Матері України, могутньою рукою твори своє нове вільне життя.

Українська Центральна Рада.

Київ, Року 1917, березоля 9.

Друкарня т-ва „М. А. Барщевський", Хрещатик, 42.

Фотографічна знимка відозви, виданої „Українською Центральною Радою" в Києві.

—0—

Поголоска про недалеку революцію у Фінляндії, на Литві і Україні.

Капенгаген, 31. мая. — Часопись „Національ Тіденде" в Стокгольмі одержала потверджене вістий, що заряджено висилку російських війск до Фінляндії. **Військові поїзди, наладовані переважно козаками, приходять там щоденно.**

Кажуть, що **російський міністер війни, Керенський, підчас свого побуту в Гельзінґфорсі (у Фінляндії) одержав відомість про тайні наради представителів Фінляндії, Литви і України, на яких порішено, щоби в означенім дни всі три російські провінції проголосили свою НЕЗАВИСИМІСТЬ.**

ПРОТИ ЦЕНЗУРИ.

Законопроєкт про цензуру преси відкинено 184 голосами проти 144.

ВАШИНҐТОН, 31. мая. — **В палаті послів відкинено нині 184 голосами проти 144 законопроєкт про цензуру преси.**

Ухвалена резолюція жадає, щоби законопроєкт про шпиґунство був переданий назад до комісії з пропущенєм устулу про цензуру преси.

При голосованю 37 демократичних послів віддало свої голоси враз з републиканськими проти законопроєкту про цензуру.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ

Отворенє австрійського парляменту.

АМСТЕРДАМ, 31. мая. — **Нині розпочало ся засіданє парляменту у Відни.**

Президентом парляменту вибрано д-ра Гроса, провідника союза німецьких націоналістів.

У своїй вступній промові приобіцяв президент повну свободу слова і безпартійність в дебатах.

По бесідах провідників ріжних партій, в яких вони представили напрям своєї політики, президент міністрів заявив, що на найблизшім засіданю, яке відбудеть ся 5. червня, дасть в імени правительства відповіди і поясненя на поставлені запити.

—0—

Поляки домагають ся независимої Польщі з доступом до моря.

КОПЕНГАҐЕН, 31. мая. — Берлінська часопись „Льокаль Анцайґер" доносить, що німецьке й австро-угорське правительство порішило покищо здержати ся від іменованя реґента для Польщі. Порішено однак наділити польську державну раду більшою повновластию.

На вічу австрійських Поляків, яке відбуло ся підчас Зелених сьвят в Кракові, ухвалено одноголосно резолюцію польського парляментарного клюбу, яка домагаеть ся свобідної і независимої польської держави з доступом до моря.

Польська державна рада уступила?

КОПЕНГАҐЕН, 30. мая. — **Після приватного донесеня з Німеччини (потвердженя сеї вісти доси не одержано) провізорична польська державна рада заявила свою резиґнацію перед австрійським і німецьким правительством.**

Польська державна рада домагала ся вже від довшого часу іменованя реґента для Польщі і управильненя адміністрації, тим більше, що її становище було дуже тяжке, а навіть неможливе, супроти резолюції, ухваленої Польською Народною Радою, яка висказала їй своє недовіре.

Польські соціялісти виступили отверто проти нового ладу в Польщі. В протягу останного тижня арештовано і вивезено до таборів для інтернованих 30 польських соціялістів.

—0—

Хіни в передодни домашної війни.

ПЕКІНҐ, 31. мая. — **Хінській републиці грозить небезпека домашної війни.**

Телеграми доносять, що богато хінських провінцій проголосило себе независимими.

Військові губернатори жадають розвязаня парляменту за те, що він змусив бувшого президента кабінету до уступленя, виступаючи проти його военної політики.

В РОСІЇ.

Конгрес військових делєґатів жадає мира.

ПЕТРОҐРАД, 30. мая. — На конґресі делєґатів російських війск з боєвого фронту по переведеню дискусії в справі війни ухвалено одноголосно отсї резолюції:

1. Армія на боєвім фронті вважає за необхідне і конечне зробити все можливе, щоби лише як найскорше положити конець міжнародній різні і заключити мир без здобутків і відшкодовань, або радше мир на підставі права всіх народів рішати про себе самих, проголошуючи рівночасно клич: „Хто хоче мира, мусить бути готовий до війни".

2. З огляду на те, що російські жовніри бороли ся дотепер все під без порівнаня гіршими услівями ніж союзники, що російський жовнір мусів маширувати майже без охорони перед кулями неприятеля наперед і перебивати ся через дротяні перегороди з голими руками, підчас коли союзники доперва по достаточнім бомбардованю гарматами переходили через них без жадної перешкоди, **армія заявляє, що боєвий фронт мусить бути заосмотрений у відповідну скількість амуніції і всїх инших матеріялів,** щоби удержати принцип: „Чим більше металю, тим менше гарматного мяса".

При кінци нарад заявив конґрес, що армія взиває всїх тих, котрим свобідна Росія є дорогою, щоби вони громадили ся коло Ради робітничих і салдатських делєґатів і не позволили на те, щоби через авантурників армія ставала погноєм для чужих земель.

Міністер Пешехонов про невідрадний економічний стан Росії.

ПЕТРОҐРАД, 30. мая. — **На конґресі військових делєґатів з фронту міністер поживи Пешехонов виголосив бесіду, в якій представив критичне економічне положенє держави.**

Нове правительство, заявив Пешехонов, не було доси всилї перевести монополю збіжа з приводу великих орґанізаційних трудностий. В передодни революції не було зовсїм пшениці до розпорядимости. Відтак в марті засоби збільшили ся, але в цьвітни знова зменьшили ся.

Для самої армії треба тижнево 18 міл. пудів, тимчасом в однім тижни прийшло всего 5 міл. пудів. Під теперішну пору достава збіжа є вправді трохи більша, але ще далеко до того, щоби вона була нормальна. Правдоподібно треба буде надіяти ся недостачі пшениці. Росії грозить брак також инших родів збіжа, а передівсїм вівса.

Коли би навіть вдало ся завести збіжевий монополь, то Пешехонов не надіеть ся великого поліпшеня щодо средств поживи, бо селяни, не маючи довіря до паперових гроший, жадають за свої продукти сирих матеріялів і зелїзних знарядів.

Катастрофа є неминуча.

Справа щодо амуніції находить ся рівнож в поважнім і небезпечнім станї з огляду на брак зелїза. Центральний комітет, який має під своєю контролею засоби зелїза, розпоряджує під теперішну пору засобом 3 міл. пудів зелїза, підчас коли запотребованє самих фабрик амуніції виносить 30 міл. пудів зелїза.

Коли селяни і робітники не схочуть зрозуміти положеня і не схочуть понести як найбільших жертв, то катастрофа є неминуча.

„Переходимо через пропасть на вістрю ножа" — заявив Скобелев.

ПЕТРОҐРАД, 30. мая. — **„Переходимо на вістрю ножа через пропасть"** — заявив міністер праці, соціяліст Скобелев, на зборах в неділю.

Скобелев заявив дальше, що торжество революції вже минуло та що Росію можна уратувати лише через зединену і рішучу працю і пожертвоване зі сторони всїх її горожан. На тихсамих зборах промовляв міністер поживи, соціяліст Пешехонов, представляючи ґрізне положенє держави з приводу щораз більших трудностий і небезпеки справи виживленя.

В бесїдах не було найменьшого сліду урядового оптимізму. Противно, нові міністри старали ся як найвірнійше представити тяжке положенє. Сей факт, що вони так говорили, є знаком надії, се значить, що перенесенє відповідальности на лївицю через покликанє до кабінету представників Ради робітничих і салдатських делєґатів мало отверезуючий вплив на російське правительство.

Сьвято революції минуло ся. Самі кличі і фрази тратять свою силу. Правдиві факти, — болючі дійсні факти про розклад і дезорґанізацію, — промовляють нині до мас далеко сильнійше ніж найбільше приманчиві обітниці найславнійших і найголоснійших бесїдників. Сам факт, що признано і представлено ясно лихий стан держави, є запорукою поправи.

Міністер Керенський удав ся на фронт і взиває війска до офензиви. Війска відповіли на се радісними окликами. Карність в армії вертає і члени Ради, які на початку революції через свої розкази грозили цілковитим знищенєм карности, пійшли тепер на фронт, щоби перестерегти салдатів перед братанем з ворогами і заохотити їх до боротьби.

Не дасть ся заперечити, що крайні соціялісти, як Ленін, Троцький і їх товариші, продовжують своє діло нищеня і розпочали сильну кампанію проти соціялістичних членів нового кабінету, але вплив тих крайних елєментів постійно слабне; їх словар обид та їх засіб арґументів є ограничений і через часте повторюванє сповседнів і навкучив ся.

Годі в однім реченю представити цілу ситуацію, яка є тепер незвичайно змінчива, зложена і повна ріжних небезпечних несподїванок. Можна однак припускати, що вона вже дійшла до найнизшої степени та що в короткім часї, беручи на згляд нові випадки, вона почне підносити ся щораз більше вгору.

Правительство розважає справу конфіскати приватної власности.

ПЕТРОҐРАД, 30. мая. — **Провізоричне російське правительство взяло під розвагу плян конфіскати приватної власности.**

До сього приневолює правительство невдача военної позички, яку спричинило задержанє готівки.

Кореспондент „Зединеної Преси" доносить, що правительство видасть завтра відозву, в якій будуть подані імена тих капіталістів, котрі доси не взяли участи у военній позичці, і буде пояснено, що позичка має на ціли запобігти дальшому видаваню паперових гроший, які не мають

(Продовжене на стороні 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замевленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 493 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописи не звертає ся.

З біжучої хвилї.

—о—

Канадійське „Робітниче Слово" помістило статю „Внутрішнє положенє почвірного союза", написану дня 20. цьвітня б. р. В. Левинським, котрий свого часу в тім же „Робітничім Слові" помістив був „Отвертий лист до українського громадянства Злучених Держав і Канади в справі п. Миколи Цеглинського". В. Левинський є українським соціялістом з Галичини і перебуває тепер у Женеві (Швайцарія).

Перейшовши коротко внутрішнє економічне положенє і суспільну боротьбу в Німеччині, Австро-Угорщині і Болгарії, д. Левинський каже, що в центральних державах запанувала страшна економічна кріза, щез воєнний запал, розгоріла ся клясова боротьба, а одиноким кличем населеня, се — хліб і мир!

Про національну боротьбу в Австрії д. В. Левинський пише:

Російська революція заставила австрійський уряд подивити ся уважнійше довкола себе дома. Бачучи, що небезпека повного зліквідованя габсбурської монархії минула, вона (Австрія) шукає доріг примиреня з народами і населенєм. Недавно австрійське правительство бажало зложити льояльну декларацію Чехам. Обіцянкою коронації Карла І. на чеського короля думало воно позискати Чехів. Але Чехи відкинули сї залицяня, наслідком чого пійшов знова терор в чеських краях.

Також Українців бажає зацитькати австрійський уряд. Він зложив давнійше ще заяву Українцям, що в справі відокремленя Галичини не зробить нічого без порозуміня з ними. Але напір Поляків на безпроволочне полагодженє заповідженого Франц Йосифом І. відокремленя Галичини був так великий, що уряд був у великім клопотї, як вийти з трудного положеня та ще й так, щоби задоволити і Поляків і Українців. Сильна опозиція Чехів взагалї, а зокрема супроти відокремленя Галичини, мала той наслїдок, що уряд не згодив ся перевести відокремленя через октройованє, себто через цїсарське розпоряджене, а тільки шляхом парляментарним. Чехи загрозили на випадок перший, який потягав за собою виключенє галицьких послів з австрійського парляменту, обструкцією у всїх громадах чеських земель проти уряду. Всї ті справи викликують постійні кризи в міністерстві Австрії.

—

Кореспондент нюйорського „Таймс-у" доносить з Риму:

Інтересні дискусії провадять ся тепер над становищем австрійської і німецької преси щодо внутрішного положеня Австрії і над наслїдками в Німеччині, коли би Австрія зреорґанізувала ся на федеративних основах. Одна німецька часопись заявляє, що такий плян, як сфедералізованє Австрії, Німеччина прийме з великим ентузіязмом, бо се дасть Німеччині змогу дістати сильного союзника.

Редактор „Фосіше Цайтун", Ґеорґ Бернгард, сказав:

Треба заявити, що Австрія не є німецькою державою, але конґльомератом (мішаниною) національностий. Австрія не може розвивати ся так довго, доки не зреорґанізуєть ся на основі національних принципів. В тім лежить не лише сила Австрії, але також її вартість яко політичного й економічного союзника Німеччини.

Голос редактора Бернгарда є о стільки замітний, що ще недавно його часопись взивала австрійське правительство, щоби воно в основу своєї політики приняло засаду ґерманізованя Австрії.

Відозва до Українців в Росії.

(Надіслана з Києва).

НАРОДЕ УКРАЇНСЬКИЙ!

За пьять днів,—починаючи з 26 дня місяця лютого до 3 дня марця,—в державі Російській сталися величезні події, яких ще ніколи не було. Державна Дума за допомогою війська і робітників скинула старе правительство, арештувала і посадовила у тюрму всіх попередніх міністрів, примусила і самого царя Миколу зректися престолу і взяла в свої руки владу над всім царством.

2 дня марця цар хотів передати царську власть своєму меншому братові Михайлові, але цей не прийняв царства, а здався на волю народа і ознаймував універсалом, що як що народ схоче і обере його царем, то він царюватиме, як що-ж ні, — то він проти волі народа не піде.

Нам нема чого обстоювати за царською властю. Царів не треба нігде і скрізь їх треба повиводити. Нам треба добиватися такого ладу, щоб народ сам собою управляв через обраних ним самим людей і виборного голову (президента). Такий лад найкращий і зветься він республікою. Та зараз не про се річ, про се ми матимемо ще розмову, а зараз ось про що.

Несподівана революція відразу поклала глибоку межу між тим, що було в Росії до сього часу, і тим, що настало зараз і що настане незабаром.

Революція геть-чисто переміняє становище нашої України і українського народу. В життї України почалася нова доба і нам треба зустрінути її так, як слід, щоб нашому народові і нашій країні здобути тепер все те, що нам належиться і без чого ми не можемо жити.

Десятки, сотні літ старій власті корили ся міліони народу в Росії, перед нею нікчемною, злочинною й дурною всі схиляли свої голови. А вона, ця власть, впивалася людською кровію, грабувала народ, обкрадала всю державу, торгувала нею „оптом" і „частками", купалася в роскошах та в добрі, пишалася собою і глумилася над темним народом. А народ все мовчав і терпів.

Коли-ж хто насмілювався підняти свій голос проти власти, коли хто відважувався заступитися за пригнічений народ, то власть сотнями й тисячами розстрелювала, вішала або гноїла по тюрмах таких людей—правдолюбців. А темний люд дурила тим, що вона ніби то вішає та гноїть по тюрмах безбожників та бузувірів, які не визнають ні Бога, ні чорта, вішає за те, що ніби то вони щось зле замишляють проти держави та народу і хотять їх зруйнувати. І темний народ щиро вірив правительству, вірив царям, слухаючись їх і сам своїми власними руками вішав і розстрелював цих мучеників святих за правду і за волю; розстрелював і простосердно думав, що робить святе діло. А старе правительство і царі, дивлючись, як салдати та найняті ним кати розстрілюють та вішають мучеників за правду, реготалися і думали: „на наш вік хватить".

І воно таки й справді довго хватало на їх вік, так довго, що правительство з царем навіть не помітили, що темний народ прозрів і побачив, хто йому ворог, а хто друг. Вони не помітили, що вже терпець всім увірвався; що він увірвався навіть четвертій Думі, яка ще так недавно увесь час війни сама підтримувала правительство в надії, що може таки воно схаменеться.

Про те воно не схаменулося! Не даром же кажуть, що коли Бог кого хоче покарати то поперед усього розум одніме. Він і відняв його в правительства і в царя. І через це четвертій Думі, яка була до останнього часу такою безсилою, пощастило так легко зіпхнути стару власть і натомісць стать самій на чолі власти. Дума зробила величезне діло! На долю Думи випало велике щастя, якого добивалися тисячі мучеників, що поклали свої голови за волю народа.

Народ сам повинен увійти до храму своєї волі. Але як увійти? Натовпом? Поспішаючись і тиснучи один одного? — Ба ні!... До храму волі треба входити приготованим, чемно і побожно, так само, як і до храму Божого. Треба памьятати, що коло врат цього храму стоять багато літ мало не двісті міліонів народу усяких племен і націй, що населюють Росію. Всі вони, так само, як і ми, прагнуть душею до тієї бажаної і давно жданної волі. Як що одразу, натовпом, двісті міліонів народу, не порозумівшись попереду, сунуться до дверей храму свободи, то ніякого добра від того не можна сподіватися. Одразу счиниться безладдя, проскочить в храм той, хто прудкіщий, сміливіщий та дужчий. І таке скоїться тільки на радість ворогам народної волі, на радість тому самому старому правительству, яке Дума зіпхнула і посадовила у тюрму.

Бо хоч старе правительство зараз і в тюрмі, але не забуваймо, що воно панувало десятки літ, що воно держало коло себе сотні тисяч закуплених ним слуг, які мали від своєї служби йому усякі вигоди, наживали на тому статки-маєтки, ордена, честь та знатність.

Стара власть так і пантруватиме, вона ні в день, ні в ночі очей не спускатиме та буде дивитися, що робиться серед визволеного народу, щоб вибрати слушную для себе годину і спробувати вхопити в свої руки стерно власти, вивачене з її рук, щоб знову почати хазяінувати в державі.

Тим то ми закликаємо усіх людей поперед усього ось до чого:

Всякими способами **підтримуйте** нове правительство, яке стало замісць старого, прогнаного!

Сходьтеся, гуртуйтеся, обмірковуйте у гурті сучасні події, ростолковуйте їх мало тямущим, щоб кожне знало, що стало ся в Росії і розуміло вагу того, що сталося.

Не слухайтеся тих, хто стоїть за стару власть, коли вони вас кликатимуть до непослуху новій власті. Дайте, таким побитом, новій власті укріпитися, щоб стара власть не підняла голови.

Знайте, що все військо вже покорилося новому правительству і відцуралося від старого. Скорились йому всі великі князі, вся родина царева.

Отже, коли хто почне підбурювати людей проти нової власти, то знайте, що то не добрий чоловік і хоче вас призвести до заколоту і нещастя.

Отже ми знов кличемо всіх: підтримуйте всими силами нову власть! Це наш святий обовьязок, од якого ніхто не має права одмовлятися. Нехай же на віки буде благословен той день і час, коли положено перший початок визволенню всієї Росії і нашої України з тяжкого ярма неволі, у якій, починаючи від Московської кормиги, пробувала під Росією до сього часу наша Украіна і наш великий народ!

ЛИТОВЦЇ ЯКО ПРИЯТЕЛЇ УКРАЇНЦІВ.

Хто бодай трохи слїдить за народніми рухами славянських націй і їх сусїдів, той прийде до заключеня, що у великій славянській родинї від давен-давна нема взаїмної згоди, нема єдности, а натомісць панує незгода, вічні непорозуміня і роздори.

Нема згоди між Українцями і Поляками, бо інтереси Поляків противорічать житєвим інтересам Українців. Нема згоди між Поляками і Москалями, бо одні мають відмінні погляди від других і т. п.

Кождий чоловік і кождий нарід, коли він має якогось ворога, то оглядаєть ся за приятелем, який в критичній хвилї подав би йому помічну руку. Так і український нарід, маючи перед собою непримиримого ворога, Поляків, почав оглядати ся за союзником. Нехай той союзник-нарід не належить до славянської родини, нехай він буде чим захоче, але коли він оказує нам симпатії, то й ми повинні по приятельськи подати йому свою руку.

Стоїмо тепер в сильнім огни. Західна границя українських земель сильно загрожена і український нарід є змушений бороти ся. До боротьби нам треба союзників. А союзники є. Ми знаходимо одного союзника в народї литовськім. **Литовський нарід своїм поведенєм супроти українського народу дозволяє уважати себе нашим союзником.**

Річ природна. **Доля Литовців є подібна до долї Українців. Ворог українського народу є ворогом литовського народу. Як Поляки грозять Українцям, так вони грозять і Литовцям.** Історична Польща грозить в однаковій мірі Українї і Литві. Поляки острять свої зуби на Литву і Правобережну Україну. Поляки сподївають ся ще раз їхати ягайлонським возом і думають запрягти до того воза Литовця і Українця.

Отже без сумніву наша доля спільна. Розуміють се Литовці і відносять ся до нас прихильно. І тому маємо надію, що між Литовцями й Українцями наступить ще тїснійше зближенє, бо на нас чекає спільна боротьба, **а в єдности наша спільна побіда над ворогом.**

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовженє зі сторони 1-шої).

золота на підклад. Як тепер справа стоїть, правительство є приневолене видавати щораз то більше паперових гроший, що спричинює дальший упадок їх ціни (курсу).

Цїлию конфіскати є стягненє з обігу паперових гроший. Воєнних бондів правительство конфіскувати не буде.

В поясненю буде сказано, що капіталїсти переконають ся, що сього рода конфіската є більшим тягаром ніж добровільна участь у позичцї, яка приносить процент.

Правительство звертає увагу людям, що за укриванє готівки крім конфіскати будуть наложені ще инші кари.

Ухвалено затягнути 2-міліярдову позичку.

ПЕТРОҐРАД, 31. мая. — **Провізоричне правительство потвердило предложенє міністра фінансів, Терещенка, в справі затягненя 2-міліярдової позички і пороблення кроків в цїли найденя покритя для паперових гроший.**

Предложенє Терещенка принято одноголосно.

Керенський хоче вислати на боєвий фронт 10.000 бесїдників.

НЮ ЙОРК, 30. мая. — Петроґрадський кореспондент жидівської часописи „Форвертс" доносить:

Міністер війни Керенський жадає від Ради робітничих і салдатських делеґатів, щоби вислала 10.000 бесїдників на боєвий фронт, аби представити жовнїрам воєнні цїли Росії і завізвати їх до сильнїйшої карности і більшої готовости до дальшої боротьби.

Командант наказав строго пильнувати царя.

ПЕТРОҐРАД, 30. мая. — **Поручник Козьмин, заступник військового команданта Петроґраду, видав розказ, в якім жадає від жовнїрів, пильнуюючих бувшого царя, щоби совіснїйше сповняли свій обовязок, пригадуючи їм, що вони є відповідальні за вязнїв перед державою.**

Підчас останньої ревізії в Царськім Селї поручник Козьмин переконав ся, що сторожа неточно сповняє свою службу.

„Я застав салдатів — говорить у своїм розказї пор. Козьмин — як сиділи, покурюючи і розмовляючи з глядачами. Переміну варти переводжено в довільний спосіб, а не після військового реґуляміну.

„Пригадую вам, що ми стережемо головного представника старого режіму і особу, яка була причиною страшного гнобленя, від котрого російський нарід з таким трудом увільнив ся. Ми є відповідальні перед цїлою державою за пильнованє тих вязнїв і я не можу позволити, щоби жовнїри так легковажили собі повірену їм задачу. Надію ся, що відтепер офіцири і жовнїри будуть острійше вартувати ніж сего вимаґали військові приписи за часів старого режіму".

Жадають переведеня бувшого царя до Петропавловської кріпости.

ПЕТРОҐРАД, 31. мая. — **На конґресї салдатських делеґатів з фронту ухвалено зажадати від Ради робітничих і салдатських делеґатів, щоби на найблизшім загальнім конґресї робітничих і салдатських делеґатів перевести ухвалу в справі переведеня бувшого царя Николая з Царського Села до Петропавловської кріпости.**

Рада робітничих і салдатських делеґатів оголосила конґрес на час від 15. до 30. липня.

ПЕТРОҐРАД, 31. мая. — **Екзекутивний комітет Ради робітничих і салдатських делеґатів подав нинї до відома, що в часї від 15. до 30. липня відбудеть ся в Стокгольмі міжнародна мирова конференція,** коли на се згодить ся міжнароднє бюро в Газї і берненська комісія.

18 місяців за пиянство.

Правительство видало нинї розпорядженє щодо заборони продажи алькоголю.

Виданє зарядженя успокоїло населенє, яке було в страху з приводу змагаючого ся пиянства.

Після нових постанов пиянство буде каране вязницею 18 місяців, а поповненє якогось злочину чи насильства в пянім станї вязницею від 6 до 8 лїт.

Страйки в Росії.

ТИФЛІС (Кавказ), 31. мая. — **З Баку доносять, що в тамошнім нафтовім окрузї запанували грізні відносини.** Робітники розпочали загальний страйк і мировому судови доси не вдало ся страйку полагодити.

(Місто Баку лежить над Каспійським морем і є найбільшим осередком нафтового промислу в Росії).

ПЕТРОҐРАД, 31. мая. — 3.000 кравецьких помічників розпочали страйк, **жадаючи 100% підвишки, то є подвійної платнї.**

Річна платня російського міністра виносить 18.000 рублїв.

ПЕТРОҐРАД, 30. мая. — Платня російського міністра виносить тепер 18.000 рублїв річно.

МИРОВІ ПЕРЕҐОВОРИ В СТОКҐОЛЬМІ.

Мирові услівя німецьких і австрійських соціялїстів.

СТОКГОЛЬМ, 30. мая. — Мирові предложеня делеґатів австро-угорських і німецьких соціялїстів обіймають отсї головні точки:

1. Ніяких заборів.

2. Ніяких відшкодовань.

3. Полуднево-славянські краї і австро-угорські коронні краї позістають при монархії, за те соціялїсти будуть підпирати змаганя їх мешканців в справі осягненя самоуправи.

4. Фінляндія і російська Польща стають независимими державами. НАСЕЛЕНЄ ГАЛИЧИНИ ДІСТАЄ САМОУПРАВУ ПІД ЗВЕРХНОСТИЮ АВСТРІЇ.

В тій точцї є подане поясненє, іменно, що „тривалого розвязаня польського питаня можна надїяти ся в будучности через добровільний уклад між центральними державами а независимою державою, російською Польщею".

5. Привернене свобідної торговлї на суші і на мори; зміна системи охоронного цла; установленє „міжнародної адміністрації" для корабельних шляхів і міжокеанських каналів; міжнародно побудовані і завідувані зелїзниці.

6. Привернене підстави щодо мореплавства, яку принято на конференції в Парижи 1856 р., а передівсїм постанов, як заборона забираня кораблїв, усуненє судів, рішаючих про контрабанду, зменьшеня лїсти товарів, підпадаючих під контрабанду, причім під контрабанду не мають підпадати сирі матеріяли на одїж і поживу, зміненє прав бльокади і ограниченє родів оружа, уживаних у боротьбі воздушній і на мори.

Делеґати висказали ся **проти прилученя Бельґії і заявили ся прихильно супроти независимости Сербії,** яка, злучена з Чорногорою, могла би запевнити собі доступ до моря.

Дальше заявили делеґати, що балканські держави повинні полагодити свої справи без вмішуваня до сього чужих держав.

Про будучність Альзації і Льотаринґії між услівями зовсїм не згадуєть ся.

Чеські, польські і босенійські делеґати брали також участь в нарадах ґруп, але на сю проґраму не згодили ся. Вони поставлять пізнїйше свою власну проґраму.

Німецькі делеґати прибули до Стокгольму.

СТОКГОЛЬМ, 30. мая. — Вчера прибуло тут 8 німецьких делеґатів під проводом посла і провідника соціялїстичної більшости, Шайдемана.

Німецький делеґат, посол Давід, заявив, що німецькі делеґати, які прибули до Стокгольму, є лише представниками своєї партії і не мають ніяких поручень анї повновластий від німецького правительства.

Делеґат Давід додав, що німецькі соціялїсти мають надію, що німецьке правительство згодить ся на мир без здобутків і відшкодовань. Свою надію опирають вони на силї і впливі німецької соціял-демократичної партії і на деяких, хоч не зовсїм ясних заявах канцлєра.

Анґлійські і французькі соціялїсти візьмуть також участь.

СТОКГОЛЬМ, 31. мая. — **Делеґати французьких і анґлійських соціялїстів візьмуть також участь в міжнароднім конґресї соціялїстів.**

Соціялїстична робітнича партія в Анґлії визначила на делеґатів послів до парляменту, Дж. Робертса і Р. МкДоналда. Скоро одержать пашпорти, делеґати від їдуть до Стокгольму. Робертс удасть ся найперше до Петроґраду, щоби взяти участь в конвенції російських соціялїстів.

Міжнародна нарада соціялїстів відбудеть ся допера в половинї червня.

АМСТЕРДАМ, 30. мая. — Голяндські делеґати доносять зі Стокгольму, що **міжнародний конґрес соціялїстів розпічнеть ся допера в половинї червня або пізнїйше.**

Се буде залежати від того, чи делеґати соціялїстів з Анґлії, Франції і Італії візьмуть участь в конґресї, чи нї.

НА МОРИ:

В останнім тижни втратила Анґлія 21 кораблїв.

ЛОНДОН, 30. мая. — Після урядового звіту в останнім тижни **затоплено 18 кораблїв повисше 1.600 тон і 1 корабель нисше 1.600 тон.** Крім того затоплено 2 кораблї рибацькі.

В 17 случаях напад лодок на кораблї був безуспішний.

Нема средств проти підводних лодок.

ВУСТЕР, МАСС., 31. мая. — **Професор Вебстер, член комісії для маринарських справ, заявив, що годі надїяти ся винаходу, щоби технїчним способом можна було вести успішну боротьбу проти підводних лодок.**

Двайцять один ——— Трийцять один

Ваш край ЗАВИДУЄ Вам

Стейт Ню Джерзи

Департамент Екзекутиви

ПРОКЛЯМАЦІЯ

З причини, що Президент Злучених Держав зарядив через проклямацію, щоби реґістроване мущин на підставі закона про військову службу відбуло ся в кождійчасти краю у вівторок, 5. червня 1917;

Длятого Я, ВАЛТЕР Е. ЕДЖ, ҐОВЕРНОР СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗИ, покликуючи ся на видану мною проклямацію дня 8. мая 1917, в якій надходячий день реґістрації назначуєть ся ДНЕМ НЮ ДЖЕРЗИ, отсим проголошую, що

ВІВТОРОК, 5. ЧЕРВНЯ 1917
ДЕНЬ НЮ ДЖЕРЗИ

(День реґістрації)

має бути сьвяткований у цілім нашім стейті яко ЗАКОННЕ СЬВЯТО і час на публичну демонстрацію та инший вислів радости, відповідній тому дневи, в якім міліони могутної держави зголосять ся добровільно з своїми услугами — особливший рід услуги, яку вони є найспосібнійші дати — у великій загальній справі, котра стремить до того, щоби не погибла демократія.

Ся проклямація має на цілі, щоби в те сьвято були позамикані всі публичні школи, банки, суди і такі публичні бюра, які не будуть брати офіціяльної участи в реґістрації. Піддаєть ся під ласкаву розвагу, щоби управи бізнесових і промислових заведень сьвяткували се сьвято або його частину в своїх інституціях, де тільки се буде можливе і згідне з добром держави, хоч цілию сеї проклямації не є накинути якенебудь вкорочене тих засадничих чинностий, які у тім важкім часі могли би припинити важні справи, получені з веденєм війни. Сьвяткованє сього сьвята в промислових заведенях лишаєть ся головно особистому осудови, але кладеть ся натиск на звичайний, щоденний бізнес, який повинен би припинити ся, щоби віддати честь тим мущинам, котрі добровільно жертвують своє житє для держави, яка усьвятила свободу.

День Ню Джерзи не буде днем конскрипційним. СЕ БУДЕ ДЕНЬ ПАТРІОТИЧНОЇ, НЕСАМОЛЮБНОЇ ДОБРОВІЛЬНОСТИ ДЛЯ ВСЯКОЇ ПРИСЛУГИ ВСІХ МУЩИН У СТЕЙТІ, КОТРІ ОСЯГНУЛИ 21 ЛІТ, А НЕ МАЮТЬ УКІНЧЕНИХ 31 ЛІТ ЖИТЯ. Се є ціль і ціла вага того дня. Властивий вибір тих мущин до такої служби, до якої вони найліпше надають ся: чи се будуть окопи на фронті, чи рови на поли, чи воєнний промисл, чи дбайливість про своїх рідних дома — будеть ся розважати пізнійше. Щоби переведене реґістрації відбуло ся як слід, закон настановляє остру кару для всіх тих, котрі не заріґеструють ся, а також для тих, котрі в якийнебудь спосіб будуть реґістрацію перепиняти. Та карати не треба буде нікого, бо всі стануть добровільно під народний прапор, коли дотичний день буде мати характер сьвяточний і коли кожда людина та кожда інституція дасть свій труд на те, щоби реґістроване було популярне й догідне.

Для загальної інформації горожан нашого стейту я звертаю увагу на отсі засадничі точки:

1. Кождий мущина, чи він є тутешним уродженцем, чи натуралізованим горожанином, чи чужинцем, котрий дня 5. червня б. р. осягнув 21 літ, а не скінчив ще 31 літ житя, мусить реґіструвати ся. Сьому обовязкови підлягає КОЖДИЙ мущина у приписанім віці: чи він жонатий, чи нежонатий, чи рефлектує з якоїнебудь причини на увільнене від військової служби, чи ні. ВСІ ПИТАНЯ ЩОДО УВІЛЬНЕНЯ ВІД ВІЙСКА БУДУТЬ ПОЛАГОДЖЕНІ ПІЗНІЙШЕ.

2. Кождий такий мущина МУСИТЬ ЯВИТИ СЯ ОСОБИСТО у виборчім льокали свого округа, або в иншім льокали, який зістане на ту ціль призначений, в часі між годиною 7-мою рано і 9-тою вечер, у вівторок, 5. червня 1917. Там у той день йому покажуть, як він має записати ся.

3. В ціли інформації і пояснень усі такі мущини, котрі мешкають в Атлянтік Сіти, Байон, Камден, Іст Орендж, Елізабет, Гобокен, Джерзи Сіти, Нюарк, Орендж, Пасейк, Патерсон, Перт Амбой, Трентон і Вест Гобокен, мають удати ся до сіти клерка свого міста; ті, що мешкають в инших місцевостях стейту, мають удати ся до кавнті клерка свого повіту.

5. Коли якийсь мущина задля своєї неприсутности дома не може явити ся особисто до реґістрованя, він має безпроволочно зголосити ся до сіти клерка або до кавнті клерка, відповідно до місця свого замешканя (гляди точка 3-та), по бляшкет, який уможливить йому реґістроване почтою; але сей реґістраційний бляшкет (відпоідно виповнений) мусить бути в руках сіти клерка, зглядно кавнті клерка, перед або на 5. червня.

Шерифам і повітовим клеркам, майорам (посадникам) і міським клеркам, членам льокальних реґістраційних рад і всім горожанам, які дістали або дістануть відповідні інструкції авторизовані ґовернором, подаєть ся отсим до відома, що вони будуть строго відвічальні за відповідне і точне переведене усіх тих інструкцій.

Аби стейт Ню Джерзи міг совісно і чесно сповнити свої зобовязаня супроти Злучених Держав і супроти цілі „зробити сьвіт безпечним для демократії", я уклінно прошу всіх мешканців Ню Джерзи о загальну поміч і підпору.

(Стейтова печатка)

Дано в Трентоні, за моїм підписом і Великою Печаткою Стейту Ню Джерзи, 21. мая Р. Б. 1917; а Независимости Злучених Держав 141.

WALTER E. EDGE, *Governor.*

By the Governor:

THOMAS T. MARTIN, *Secretary of State.*

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

(Фонди під управою Української Ради в Америці).

ЖЕРТВИ ДЛЯ ВДІВ І СИРІТ.

82. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Адміністрация „Свободи" з продажи відзнак $530.31

83. **Бостон, Масс.** Веч. о. Ол. Павляк прислав жертви, зібрані місцевим комітетом, в сумі $102.27

84. **Гавстон, Текс.** Вп. Михайло Балабан надіслав жертви, які зложили на руки п. Івана Балабана отсі добродії: Іван Балабан і Павло Барабаш по $20.00; Михайло Балабан $10.00; п-ні Марія Балабан і їх доня Ольдця Балабан по $5.00; Микола Гловацький $2.50; Яцко Гарасимів і Александер Рудницький по $2.00; Микола Лисей, п-ні Марія Лиса, їх дитина Ольдця Лиса, Іван Пулак, Іван Береза і Василь Гнатишин по $1.00. — Разом $72.50

85. **Сиракюз, Н. Й.** Члени тов. „Українська Січ" зібрали підчас коляди жертви від отсих добродіїв: Н. Маринюк, Н. Крук, Д. Мацко, А. Богач, Н. Литвин, В. Гілінський, Н. Клим, С. Кіндрат і І. Трач по $1.00; А. Пахольк, Н. Маринюк, О. Шеремета, В. Кучерявий, І. Янура, А. Трач, О. Надяк, О. Лахоцький, В. Дячук, С. Білобрович, М. Паплавський, С. Кірик, М. Комар, Т. Гупул, І. Старушний, А. Годжак, М. Дрегів і В. Прокопяк по 50 цнт.; дрібними датками $3.60. — Разом $21.60

86. **Джансон Сіта, Н. Й.** Вп. Стефан Лех прислав збірку $12.70

87. **Рівер Фолс, Віс.** Вп. Василь Комар зложив від себе жертву в сумі $10.00

88. **Рочестер, Н. Й.** Секретар „Української Ради". Іван Кісіль надіслав жертви зібрані дня 11. марта в сумі $6.85

89. **Кол Рідж, О.** На хрестинах у п. Ст. Кривіцького зібрав п. Іван Крупка жертви від слідуючих гостий: Ф. Іванишин $1.00; Йос. Поливка, І. Крупка, К. Бакай, Ст. Кривіцький, М. Кривіцький і І. Шавінський по 50 цнт.; меньшими датками $2.20. Разом $6.20. По оплаченю пересилки в сумі 10 цнт., остало $6.10

90. **Філядельфія, Па.** На хрестинах у п. Максима Козуба зложили на руки п. Афтаназія Шопи жертви отсі добродії: Афт. Шопа, В. Шедюк, Н. Качур, М. Козуб, І. Камяновський, Д. Бойко і Н. Таращук по 50 цнт.; меньшими датками $2.15. Разом $5.65

91. **Вотербурі, Конн.** Вп. Михайло Кладик прислав збірку в сумі $5.30

92. **Нюарк, Н. Дж.** На хрестинах у п. Вол. Чорномаза зібрав п. Іван Дячун жертви від отсих гостий: М. Заболотний і І. Дячун по 50 цнт.; меньшими датками $2.40. Разом $3.40

93. **Ню Йорк, Н. Й.** На весілю у п. І. Скудлінського зібрали пп. Т. Мандзюк і Н. Примак жертви в сумі $3.07

94. **Манчестер, Конн.** Вп. Ів. Мороз жертвував $2.00

95. **Флінт, Міш.** Вп. Володимир О. жертвував $1.00

96. **Шікаго, Іля.** Вп. Бр. Адамовський (Поляк) зложив на руки п. М. Сенька $1.00

97. **Бунсокет, Р. Ай.** Вп. Ів. Чагарин жертвував $1.00

Разом $784.75

Попередно оголошено $3.765.12

ЗАГАЛЬНА СУМА $4.549.87

ЖЕРТВИ ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

20. **Ансонія, Конн.** На весілю у п. В. Журана зложили на руки п. В. Куривчака, жертви отсі добродії: В. Журан $2.00; І. Перун, В. Лавро, С. Журан і М. Голевчак по $1.00; М. Голевчак, Н. Пронів, І. Пронів, І. Глива, О. Самоделя, І. Рогач, В. Куривчак, І. Потинюк, Р. Крамар, Пошкур і Кріль по 50 цнт.; меньшими датками $2.00. Разом $13.50. — На весілю у п. Сеніва зложили на руки п. В. Куривчака жертви отсі добродії: Л. Чопик $2.25; І. Кражановський $1.00; С. Гавришин 50 цнт.; меньшими датками $3.45. Разом $7.20. — Обі жертви разом $20.70

21. **Адамс, Масс.** На хрестинах у п. Н. Гаврила зібрав п. Іван Хавлюк жертви в сумі $3.20

22. **Саратоґа Спрінґс, Н. Й.** Вп. Михайло Нищий жертвував $2.00

Разом $25.90

Попередно оголошено $686.92

ЗАГАЛЬНА СУМА $712.82

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕНЄ ЖЕРТВ:

Жертви для вдів і сиріт	$4.549.87
Жертви для Січових Стрільців	712.82
Жертви для засланих в Сибір	348.65
Фонд ім. Івана Франка	329.85
Народний фонд	341.67
Разом	$6.282.86

УВАГА: У виказах жертв будуть подавані імена лише тих жертводавців, які зложили жертви у висоті від 50 центів в гору.

Викази жертводавців і гроші треба посилати на адресу: Rev. E. Sydoriak, 42 Van Buren St., Passaic, N. J.

Чеки і моні-ордери треба виповняти так: „Ukrainian Alliance of America".

ЗА УКРАЇНСЬКУ РАДУ:

о. Е. Сидоряк, фін. секр. „Української Ради".
Кость Кирчів, кас. „Української Ради".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Відозви з Киева.

Вчера одержала наша редакція три відозви з Киева: 1) „До Українського Народу“, 2) „Народе український!“ [на тій відозві є витиснена печатка: „Редакція и Контора журнала „Муравейникъ“ („Комашня“)], 3) „Товариші Солдати!“ Дві з тих відозв містимо в нинїшнім числї „Свободи“, а трету („Товариші Солдати!“) поміститмо в слїдуючім числї. З двох відозв („До Українського Народу“ і „Товариші Солдати!“) ми дали зробити кліші, а трету („Народе український!“) передруковуємо без ніяких змін.

Чи будуть брати до війска мущин з першими горожанськими паперами?

На се питане одні американські ґазети відповідають: „так“, а другі: „ні“, отже не знати, кому вірити... Фактом є, що дотичні військові власти не оголосили ще доси в тій справі ніякої заяви чи розпорядженя, а зроблять се напевно аж по реґістрації. Супроти того інтересовані люди мусять бути терпеливі і ждати до слушного часу.

Протиконскрипційна ліґа.

Славна анархістка Емма Ґольдман задумала оснувати ліґу з 50 тисяч членів в Ню Йорку, Сан Франціско, в Клівленді, Філядельфії, Пітсбурґу, Дітройті і Бофало, які мали би провадити сильну аґітацію проти военної конскрипції.

Тисячі здібних до війска втікають до Мексика.

Правительственні аґенти в Мексику доносять до американського міністерства справедливости, що кілька тисяч Американців у віці від 21 до 31 літ житя перекрали ся за границю до Мексика. Всї майже втікають з обави перед военною службою. Пізнати се по тім, що в Мексику вони не шукають за ніяким занятем, але, маючи при собі досить грошей, сидять собі спокійно і про поворот до старого краю навіть не думають.

В пянім стані знеславив американський прапор і за се дістав 6 місяців арешту.

21-лїтний Ральф Станлей в Елізабет, Н. Дж., за зневагу американського прапора дістав 6 місяців арешту. Станлей сповнив свій злочин, будучи в пянім стані.

Жадають змінити назву міста „Берлїн“ на „Маскутін“.

Часть мешканців міста Берлїн, Вісконзін, внесла до міської ради просьбу, щоби назву сього міста змінити з німецького „Берлїн“ на індіяньске „Маскутін“.

Американський амбасадор виїхав з Туреччини.

Телеґрама з Царгороду до „Франкфуртер Цайтунґ“ доносить, що американський амбасадор в Туреччині, Абрам І. Елкус, який від часу зірваня дипльоматичних зносин Злучених Держав з Туреччиною перебував хорий в Царгороді, виїхав передвчера через Відень до Швайцарії. Для амбасадора віддано окремий віз поїзду балканського експресу. З амбасадором їде його жінка і 26 инших членів американського посольства в Туреччині. В Швайцарії Елкус задержить ся якийсь час.

Утруїв ся на гробі своєї жінки.

Дж. Куллен в Трентон, Н. Дж., поповнив самовбийство, випиваючи отрую на гробі своєї жінки. Його жінка померла три місяці тому, оставляючи йому троє дїтий, а Куллен, не могучи перенести втрати дорогої особи, рішив ся поповнити самовбийство.

Дивив ся смерти в очи.

28-лїтний Освальд Шмід в Юніон Гіл, Н. Дж., вийшов задуманий з дому і так зблизив ся аж до шляху зелізниці Ірі. Коли експрес зближав ся вже до нього, він скочив на середину треки, звернув ся чолом до зелізниці і дивив ся на неї. Машиніст не міг уже здержати поїзду і наїхав на Шміда, який згинув на місци.

НОВИНКИ.

Грецьке духовенство в Росії не молить ся вже за грецького короля.

Представники грецького добродійного товариства в Одесі предложили сьвященикам тамошних грецьких церков не споминати в молитвах грецького короля Константина. Сьвященики згодили ся на се предложене.

Циркуляція орґану російського правительства.

До часу російської революції урядовим орґаном російського правительства був „Правительственный Вѣстникъ“, який розходив у 25.000 примірниках. Тепер сю часопись замінено на „Вѣстникъ Временнаго Правительства“ і вона розходить ся в накладі 2,250.000 чисел. Отже ся часопись має найбільше передплатників на сьвіті.

Проект загальної науки в Росії.

Московська „Просьітна Ліґа“ почала широку аґітацію за негайним уведенем загальної науки. Під сю пору в Росії числять найменьше 100,000.000 безграмотних.

В европейській Росії 70% дозрілих мущин і 85% женщин не вміють ні читати ні писати. Перш усього треба завести спосіб примусової науки бодай протягом двох місяців. Тимчасове правительство відносить ся прихильно до сих намірів.

Німецькі соціялісти скликують конвенцію.

Берлїнський „Форвертс“ доносить, що німецькі соціял-демократи скликують загальну конвенцію на 12. серпня. Місце скликаня конвенції ще не назначене. Конвенція має полагодити орґанізаційні справи.

Німеччина приготовляєть ся до „війни“ по війні.

Приготовляючи ся до великої торговельної ривалізації по сій війні, Німеччина почала вже будувати великі купецькі кораблї. З оголошених звітів можна довідати ся, що в Німеччині будують уже тепер кораблів на 125.000 тон. Корабельна компанія „Гамбурґ-Амерікан“ будує два великі кораблї: „Бісмарк“ на 56.000 тон і „Тірпіц“ на 20.000 тон. Девять кораблів будуєть ся на 48.000 тон містоти (всі девять разом).

Німеччина наміряє наложити податок на безженних.

Міністерство фінансів у Німеччині задумало наложити податок на всіх дозрілих нежонатих мущин і на незамужні женщини. Нещаслива женщина тому, що з нею ніхто не хоче женити ся, мусить платити ще податок.

Нові военні винаходи в Німеччині.

В цілій Німеччині пороблено надзвичайні зарядженя осторожности проти шпигунів, аби якінебудь військові тайни не видістали ся поза границю. Що дня оголошуєть ся нові розпорядженя, забороняючі пересилане інформацій за границю. Німецькі жовнїри, яких родини находять ся поза границею, не можуть тепер ніяк переписувати ся. Міністерство війни означило пять міст в Данії, Норвеґії, Швайцарії та Швеції, в котрих жовнїри можуть стрінути ся зі своїми рідними. Чужинцям, які працюють по військових фабриках, заборонено виходити поза означений округ. Сї розпорядженя вказують, що в Німеччині продукують тепер якийсь новий винахід, який має зробити сьвітови велику несподіванку.

На Бельґію наложено новий податок.

Ґенеральний німецький ґубернатор Бельґії, барон фон Фалькенгавзен, наложив на Бельґію новий податок в сумі 10,000.000 франків. Із сею сумою загальна сума, якою оподатковано Бельґію, виносить уже 720,000.000 франків.

В Еспанії знесено цензуру ґазет.

Еспанське правительство рішило ся знести цензуру преси. За всї вісти відповідають кореспонденти.

Женщини листоношами в Парижи.

Від 1. червня б. р. в Парижи появили ся перші женщини-листоноші.

Експльозія в Осака, Японія.

Страшна експльозія наступила у великім маґазині амуніції в Осака, Японія, де згинуло понад 70 осіб, а около 200 поранено. Відгук експльозії було чути 50 миль довкола.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Г. В., Бруклин, Н. И. — Дякуємо за надісланий витинок, але ми мали вже нагоду читати ту статю.

Н. П., Джекобс Крік, Па. — Треба зазначити число, в якім се було поміщене, і заслати 10-центову марку.

Е. Ж., Бруклин, Н. И. — Ваш останний вірш не буде поміщений, бо він не має ніякої вартости.

О. Ф., Юнґставн, О. — Вашої дописи ми не помістимо, бо не вважаємо за відповідне говорити про одну і тусаму річ кілька чи кільканайцять разів — а ца те заносить ся... Зробіть собі з відомою справою лад на місци, а коли Вам се не вдасть ся, то ми на те не порадимо, бож годі брати на колїна цілу громаду людий...

ДО ВІДОМА СЛАВНИМ СІЧАМ.

ПОЗІР! СІЧИ!

В неділю, дня 15-го Липня (*July*) с. р. відбудеть ся Перше „Січове Сьвято В ЧЕСТЬ 260-ЛІТНИХ РОКОВИН ПАМЯТИ СМЕРТИ ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО. 64-66

Се Сьвято устроює Ню-Йорська Січ, яко перший відділ Січової Орґанізації в Злучених Державах, в „Belvedere Park“, Junction Ave., North Beach, L. I. N. Y.

Січи в околици Ню Йорку мають приготовити ся як слід до чинної участи в тім Сьвяті як також до виступу у вільних вправах. Котра Січ не зголосить ся до участи в Січовім Сьвяті найдальше до 1-го Липня буде уважати ся її за нездару. Січи з дальших околиць повинні що найменьше вислати своїх делеґатів на Січове Сьвято. Дальші справи про Січове Сьвято будуть поміщені час від часу в українських часописях. По всякі інформації що до Січового Сьвята пишіть на низше подану адресу. Здорові були! — **Олекса Гиса**, писар, c/o Ukrainian Commercial House, 218 East 6th St., New York City.

ПОЗІР! ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО „ЗГОДА“, ВІД. 62 У. Н. СОЮЗА
— устроює —
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В METROPOLITAN HALL, 717 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa.
В СУБОТУ, ДНЯ 2-го ЧЕРВНЯ 1917 Р.
ПОЧАТОК О ГОДИНІ 7-ІЙ ВЕЧЕРОМ.
ВСТУП 25 ЦНТ.

Запрошуємо сердечно всіх Українців і Українок міста Філядельфії і околиці. Запрошуємо також всі філядельфійські товариства і Братства. З причини браку часу і не відомих адресів не могли ми заслати поодиноких запрошень. Часть доходу призначено на філядельфійський сиротинець. За добру забаву ручить
61,63,64 КОМІТЕТ.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ОЛБАНИ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 54, вибрало на річнім мітинґу отсей уряд: В. Криса, предс.; П. Кульчиєвський, заст. предс.; П. Качмар, секр.; С. Фіалка, заст. секр.; П. Голинський, кас.; Я. Качмар, контрольор. — П. Качмар, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 34, повідомляє всїх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся дня 3. червня в німецькій гали при Мейн стріт, о годині 2-гій пополудни. Кождий член повинен явити ся на тім мітінґу, бо буде справоздане касове з 6 місяців. Будеть ся приймати нових членів до Товариства без вступного через два місяці, а до У. Н. Союза за вступним. — В. Григорчук, секр.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 321, повідомляє всїх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся сеї недїлї, 3. червня, точно о 2-гій годині пополудни. На сей мітінґ кождий член повинен явити ся, бо будуть важні справи до полагодженя. Довжники мають зрівнати всї свої алеґлости, бо в противнім разї зістануть суспендовані. Урядники будуть здавати справозданя з піврічного діловодства, а контрольори мають також заявити, чи всьо є в належнім порядку. — І. Гозияш, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. „Подільська Січ“, від. 8, буде мати піврічне засїдане дня 5. червня о 7-мій годині вечер, під числом 18 Вашінґтон Стр. Кождий член має на тім засїданю явити ся, бо будуть важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Будеть ся приймати нових членів до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного, отож кождий член повинен привести хоч по одному новому членови. — Н. Попадюк, предс.; Н. Йолій, кас.; Я. Салій, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА.

КРУЖОК АМАТОРСЬКИЙ З НОРТГЕМПТОН, ПА.,
відограє оперету
СВАТАНЄ НА ГОНЧАРІВЦЇ
в Ґали Словенської Будови, 508 Thomas St.,
(повисше Словенського костела)
в Савт Бетлегем, Па.
В НЕДЇЛЮ, ДНЯ 3-го ЧЕРВНЯ 1917
Початок точно о годині 7-мій вечер.
ВСТУП 50, 35 І 25 ЦЕНТІВ.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО! Пораз перший відограєть ся представлене в нашій місцевости, де від більше як 10 літ замешкують Українські робітники та на жаль ніколи ми не мали нагоди бачити своєї рідної штуки. Аж тепер, коли Аматорський Кружок з Нортгемптон, Па. посьвячує на стільки труду, то обовязком нашим є бути їм вдячними а вдячність нашу викажем тим, наколи всї як один явимось на представленю.

КОМІТЕТ.

БАЛЬ! НОРТГЕМПТОН, ПА. БАЛЬ!

ЗАХОДОМ ТОВ. ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА В НОРТГЕМПТОН
— уряджує —
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В ПОНЕДЇЛОК, ДНЯ 4-го ЧЕРВНЯ С. Р.
(ДРУГИЙ ДЕНЬ ЗЕЛЕНИХ СЬВЯТ)
в гали Я. Онущака, Нортгемптон, Па.
ПОЧАТОК О ГОДИНІ 5-ТІЙ ПОПОЛУДНИ.
Вступ 35 центів, для дївчат 15 центів.

Всї охочі до танців, прийдіть на означений день. Забавитесь доволї. Музика перворядна, за що ручить
64 КОМІТЕТ БАЛЕВИЙ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

УКРАЇНСЬКЕ ПОСТУПОВЕ РОБ. ТОВ. „ПОМОРЯНИ“ В НЮ ЙОРКУ,
відограє перше театральне представлене
„К О З А Ч Е С Е Р Ц Е“
в трох діях зі співами, танцями і музикою
В СУБОТУ, ДНЯ 2-го ЧЕРВНЯ 1917 Р.
В ARLINGTON HALL, 19-23 St. Marks Place, New York, N. Y.

О С О Б И:

Сотник Тетеря	тов. М. Кравець
Марина, його жінка	тов-ка А. Кузик
Оксана, їх дочка	тов-ка Д. Кучкуда
Перепелиха, стара ключниця	тов-ка Д. Мельник
Остап Кремењко, атаман розбійників	тов. Гр. Шевчук
Максим Лалївода, розбійник	тов. Ев. Олїйник
Омелько Кваша, розбійник	тов. В. Карпович
Грицько Панасюк, розбійник	тов. Ст. Бемко
Іван Твердохліб, розбійник	тов. Ст. Лоік
Кузьма, розбійник	тов. Ст. Різник
Гершко, коршмар	тов. П. Бемко
Іван, слуга сотника	тов. Ст. Лацьків
Домаха, молодиця	тов-ка А. Федоришин
Христя	тов-ка Ев. Пічеха
Мотря	тов-ка О. Лупій
Староста	тов. Гр. Гупало

Розбійники, козаки і дівчата.

Управитель співу п. П. Букс. Режісер п. Ю. Дубінський.
МУЗИКА ВЛАСНА.
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ІЙ ВЕЧЕРОМ.
Вступ 75, 50 і 35 центів.
ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Шановна Громадо! Товариство „Поморяни“ за час свого істнованя уряджує се перше представлене своїми власними силами яке ще доси не було гране на американській земли. Представлене се є дуже занимаюче, в якім характеризує ся житє „наших предків“ і їх спосіб пімсти над нашими гнобителями. — Маємо повну надію, що Впов. Родимці підопруть змаганя нашого товариства і численно прибудуть на се представлене а з певностию не пожалують. — За порядок запевняє
62-64 ВИДІЛ ТОВАРИСТВА.

ЮНҐСТАВН, О.

В Е Л И К И Й Б А Л Ь
— устроює —
ТОВАРИСТВО „СОКІЛ“, ВІД. 218 У. Н. СОЮЗА в ІСТ ЮНҐСТАВН, О.
В ПОНЕДЇЛОК, ДНЯ 4. ЧЕРВНЯ 1917 Р.
(ЗЕЛЕНІ СЬВЯТА)
в гали Крова, Вашінґтон стр., Іст Юнґставн Огайо.
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 3-ІЙ ПОПОЛ.
Вступ для мущин 50 цнт., для женщин вступ вільний. 63-64

ВАЖНЕ ПІД ТЕПЕРІШНУ ПОРУ!

Мущини, самотні, жонаті і з родинами, знаючі роботу на фармах, а головно ті, що працювали на рілї в старім краю.

Тепер власне пора дістати добре місце на фармах з доброю платнею; робота стала, харч і мешкане умебльоване даром; подорож оплачують під деякими услівями.

За посередництво не платить ся.

Лїпші місця для тих, котрі сейчас зголосять ся.

Коли мешкаєте в сусїдстві сего державного бюра, голосїть ся особисто, або відносїть ся листовно по анґлїйськи, або таки у своїй власній мові, по докладні інформації до: 45—

U. S. EMPLOYMENT SERVICE,
Room 8, Barge Office, Battery Park,
NEW YORK, N. Y.

ДОПИСИ.

З DERBY, CONN.

По „Українськім Дни“.

Наша місцевість невеличка; жиє тут всього 12.000 населеня, а поміж ним мале число Українців. Помимо того „Український День“ випав дуже корисно для нас. Як дав ся чути поклик від Української Ради, щоби завязувати комітети для збираня жертв, то дербійські Українцї заняли ся щиро тим, аби той день як найлїпше використати.

Збіркою заняла ся українська молодіж, переважно самі роджені Американцї, котрі заслугують на велику похвалу, як рівнож і родичі тих дітий, бо — як видко — ті родичі уміють виховувати свої дїти і ще змалку защепили у їх серця любов до свого народу.

Дербійська українська молодіж зрозуміла потребу помочи своїм заморським братам і сестрам, котрі терплять тяжкий голод і нужду. Ся молодіж не бачила рідного краю своїх родичів, але вона чула з оповідань і вичитала в ґазетах, яке то тяжке горе переживає наш нарід. Де в мирні часи села пишали ся цвитучими садками, там тепер руїна, звалища, а на них стоять тисячі голодних, голих і босих сиріток і з витягненими худими руками кличуть до нас о поміч, бо гинуть з голоду! І наша молодіж відчула той клич серцем і душею, і щиро заняла ся збіркою. Від рана до пізно о вечера наші молодці і дівчата працювали з великим запалом, мов пчоли на гречанім цьвіті, щоби зібрати як найбільше жертв, якими можна би втерти слези бідним, голодним сиротам. Їх праця увінчала ся гарним успіхом, бо по обрахованю показало ся, що зібрано $501. Сьміло можна сказати, що наша дербійська молодіж є гордощию нашою, а то тому, що инші народи, котрі мали свої „теґ-деї“ у сій місцевости, нам завидують, що ми зібрали найбільше.

Богато праці „Українському Дневи“ посьвятив головний уряд комітету. Заходами голови сього комітету, п. Гавриїла Дзядика, місцева англійська часопись помістила через три дни довші статї про наш нарід. За порадою його і тов. Мих. Головчука летучі листки пороздавано наперед у фабриках і порозношувано по всіх домах. В суботу кождий мешканець нашої місцевости знав уже дещо про нас.

Рівнож богато праці до того дня вложив тов. Василь Калина з Ансонії, Конн. Він не жалував свого труду, помимо своєї старости кождої неділї приїздив до нас і палкими та щирими словами заохочував до праці.

В імени голодуючих у старім краю я складаю прилюдно сердечну подяку всім жертводавцям і колекторам, і всім тим, котрі чимнебудь причинили ся до збірки на „Український День“. Най Вам Бог за Вашу добрість сторицею нагородить!

Г. Ільченко.

———o———

З CHICAGO, ILL.

„Український День“ в Шікаґо.

У нас в Шікаґо комітет до „Українського Дня“ під управою Української Ради скликав ся з самих хлопів, тож з великим трудом вдало ся нам лише по хатах зорґанізувати невеликий гурток людий до збираня жертв, бо інтелїґенція, куди було обернути ся, стріляла на нас наче з манців: і зі сцени і з проповідальниці... Аж серце болить, коли ще нині згадаю, як нас їх запиті аґенти розганяли, де лише ми хотіли який мітінґ перепровадити. Але своїм кривим оружем вони нас ані одного не поцілили!

Не можу списати того всього, хоч я нічого не забув; всьо памятаю і буду памятати. Ви самі, дорогі Братя і Сестри в Шікаґо, бачили і чули, що в нас діяло ся... Нехай Бог їм заплатить за се і осудить! А Вам, дорогі Братя і Сестри, котрі на поклик нашого комітету стали спільно до збираня жертв, сердечно дякуємо. Нехай Господь милосерний в десятеро Вам заплатить за Вашу працю!

А Ви, „капралї“ і „цуґсфірери“, не жалуйте за своїми паролями, які Вам за Вашу чесну і справедливу роботу еноневіряла інтелїґенція перед „Українським Днем“. Потерпівші з приводу війни наші братя і сестри в старім краю по війнї ще далеко красші Вам причіплять!

Комітетовий.

———o———

З LOWELL, ARIZ.

Дещо про Арізону.

Читаючи часопись „Свободу“, я находжу в ній всїлякі дописи з ріжних закутків Злучених Держав, та надармо шукаю за дописию зі стейту Арізона. Але тут і нема кому дати допись до часописи, бо Українців є тут дуже мало, а як деде є, то вони навіть не звуть ся Українцями, але „Поліш“, „Рошен“ або „Австріен“. З тої причини тут про Українців дуже мало хто знає.

Я думаю, що богато з читачів „Свободи“ мали би охоту довідати ся дещо про Арізону і її промисл. Арізона є по більшій части гориста; лісів є трохи в північній части, а полуднева часть зовсім безлїсна. Землї під управу ріллі тут є мало, а населенє займає ся головно випасом худоби. Арізона славить ся найбільше своїми підземними скарбами — ріжними металями, а головно міддю (яка немало причиняєть ся під сю пору до продовженя европейської війни).

Тут є дуже богато копалень (майнів), але майже в кождій з них дуже горячо, так, що не кождий чоловік може привикнути в них до роботи. Гірникам (майнерам) тут платять відповідно до цїни на мідь; за послїдних два місяці (март і цьвітень), як мідь доходила до 35 центів за фунт, то гірники мали по $6.00 на день (8 годин праці), а помічники по $5.75. На сей місяць (май) мідь спала до 26 центів за фунт, то і гірникам знижено платню до $5.50, а помічникам до $5.25.

Тут виплатить ся робити, доки гірник заробляє ще $5.00 денно.

Михайло Мірка.

Антін Чехов.

Дома.

—o—

(Дальше).

— Бери, коли хочеш! — сказав Сергій, піднявши брови. — Ти, будь ласка, папа, не женуй ся, бери! Сей жовтенький песик, що у тебе на столі, мій, а я нічого... Нехай собі стоїть!

— Ти мене не розумієш! — сказав Биковський. — Песика ти мені подарував, він тепер мій і я можу робити з ним все, що схочу; але-ж тютюну я тобі не дарував! Тютюн мій! (Не так я йому пояснюю! — подумав прокуратор. — Не те! Зовсім не те!). Коли я хочу курити чужий тютюн, то насамперед повинен попросити позволеня...

Від нехочу чіпляючи фразу до фрази та підроблючись під дитячу мову, Биковський став пояснити, що значить власність. Сергій дивив ся йому на груди й уважно слухав (він любив вечерами розмовляти з батьком), потім спер ся на край стола і почав прижмурювати свої короткозорі очи до паперу й каламаря. Його зір блукав по столі й спинив ся на фляшині з арабською ґумою.

— Папа, з чого робить ся клей? — нагло спитав він, підносячи фляшину до очий.

Биковський узяв йому з рук фляшину, поставив назад і казав далі:

— Друге, ти куриш... Се дуже негарно! Як я курю, то з того ще не виходить, що можна курити. Я курю, а знаю, що се не розумно, ганьблю й не люблю себе за се... (Хитрий з тебе педаґоґ! — подумав прокуратор). Тютюн дуже шкодить здоровлю і хто курить, умирає вчаснійше, ніж належить. Особливо-ж шкідливо курити таким малим, як ти. Твої груди слабі, ти ще не зміцнив ся, а у слабих людей тютюновий дим приводить сухоти й инші хороби. От вуйко Ігнатій номер на сухоти. Колиб він не курив, то, може бути, жив би й до нині.

Сергій задумано поглянув на лямпу, помацав пальцем абажур і зітхнув.

— Вуйко Ігнатій гарно грав на скрипці! — сказав він. — Його скрипка тепер у Ґріґоревих!

Сергій знов спер ся на край стола й задумав ся. На його блідім лици зістав вираз, наче він слідив за розвоєм власних гадок; смуток і щось подібне до перестраху показало ся в його великих, нерухомих очах. Правдоподібно він думав про смерть, що так недавно взяла до себе його маму й вуйка Ігнатія. Смерть заносить на той сьвіт мами й вуйків, а їх діти і скрипки зістають ся на земли. Покійники живуть на небі десь коло зьвізд і дивлять ся відтів на землю. Чи можуть вони стерпіти розлуку?

„Що я йому скажу?" — думав Евгеній Петрович. — „Він і не слухає мене! Очевидно, він не уважає важними ані своїх вин, ані моїх доказів. Як йому вияснити?"

Прокуратор встав і почав ходити по кабінеті.

„Перше за моїх часів ті питаня розвязували незвичайно просто", — роздумував він. — „Кождого хлопчиска, котрого зловлено на курению, били. Малодухи й боягузи дійсно переставали курити, хто-ж був хоробрійший і розумнійший, той по вибитю зачав носити тютюн в халявці, а курити в шопі. Коли його ловили в шопі і знов сікли, він ходив курити над ріку... і так дальше, до тої пори, поки малий не виріс. Моя мама, щоби я не курив, обдаровувала мене грішми й цукорками. Тепер одначе ті способи показують ся неморальними і до нічого. Стаючи на ґрунті льоґіки, сучасний педаґоґ старасть ся, щоби дитина присвоювала собі добрі правила не зі страху, не з охоти відзначити ся або дістати нагороду, а сьвідомо".

Підчас того, як він ходив і думав, Сергій виліз з ногами на крісло з боку коло бюрка і зачав рисувати. Аби він не валяв урядових паперів і не рухав атраменту, на бюрку лежала пачка чверток паперу, нарізаних навмисне для нього, і синій олівець.

— Нині кухарка шаткувала капусту й скалічила собі палець, — сказав він, рисуючи домик і рухаючи бровами. — Вона так скрикнула, що ми всі налякали ся і побігли до кухні. Така дурна! Наталія Семенівна каже їй умочити палець в зимну воду, а вона його ссе... І як вона може брудний палець брати до губи! Папа, се-ж не гарно!

Дальше він розповів, що підчас обіду на подвірє заходив катаринкар з дівчинкою, що співала й танцювала під музику.

„У нього свій власний хід гадок!" — думав прокуратор. — „У нього в голові свій власний сьвіток і він по свойому знає, що важне, а що не важне. Щоби запанувати над його увагою й сьвідомостию, не досить відробляти ся під його язик, але треба також уміти думати на його спосіб. Він дуже добре зрозумів би мене, як би мені дійсно жаль було тютюну, як би я образив ся, заплакав... Длятого матерей не заступити ніким у вихованю, бо вони уміють спільно з дітьми відчувати, плакати, сьміятись... Льоґікою й моралию нічого не вдіяш. І що-ж я йому ще скажу? Що?"

І Евгенію Петровичу здало ся дивним і сьмішним, що він досьвідчений правник, пів житя свого вправляючи ся в усяких „пресѣченіяхъ, предупрежденіяхъ і наказаніяхъ",*) зовсім збив ся з пантелику й не знав, що сказати хлопцеви.

— Слухай-но, дай мені слово чести, що ти не будеш більше курити! — сказав він.

— Сло-во чести! — засьміяв ся Сергій, сильно натискаючи олівцем і нагинаючи ся до рисунка. — Слово чес-ти! ти! ти!

„А чи знає він, що значить слово чести?" — спитавсь у себе Биковський. — „Ні, нездалий з мене педаґоґ! Якби хтонебудь з педаґоґів або з наших судовиків заглянув у тій хвилі мені до голови, то назвав би мене фуярою, та ще, може, закинув би мені, що занадто мудрую... Та в школі і в суді всі отсі канальські питаня рішають ся далеко простійше ніж дома; тут маєш до діла з людьми, що їх любиш без міри, а любов богато вимагає — тому й утруднює справу. Якби сей хлопчище не був моїм сином, а моїм учеником або обжалованим, я-б не лякав ся так і мої гадки не розбігалиб ся!...

*) Урядові терміни російського карного закона.

(Конець буде).